

РЕЦЕНЗІЯ

рецензента, доцента Огурцова Володимира Вікторовича, кандидата фармацевтичних наук, доцента кафедри загальної, біонеорганічної та фізколоїдної хімії Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького на дисертаційну роботу Дячок Ірини Львівни *«Фармакотехнологічне дослідження комплексного фітоекстракту седативної дії»*, подану до захисту у створену для разового захисту спеціалізовану вчену раду ДФ 35.600.048 при Львівському національному медичному університеті імені Данила Галицького з правом прийняття до розгляду та проведення разового захисту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 226 «Фармація, промислова фармація».

Актуальність обраної теми дисертації. На сьогоднішній день в Україні та й у світі чітко відслідковується тенденція до зростання рівня психопатологічних розладів – зокрема, психогенних невротичних уражень. Такий стан потенціюють різноманітні соціально-психологічні й біологічні фактори, а саме: соціально-економічні проблеми, глобальний інформаційний бум, екологічні проблеми, погіршення якості життя, а нині війна. Всі ці явища сприяють виникненню депресивних станів, які супроводжуються такою симптоматикою, як підвищена втомлюваність, зниження працездатності, дратівливість, тривога, втрата інтересів, розлади сну.

Найоптимальнішим вирішенням цієї проблематики є седативні засоби, отримані з лікарської рослинної сировини. Зацікавленість у таких препаратах зі сторони лікарів та пацієнтів обумовлена тим, що практично виключає можливість передозування. Для лікування таких патологій сьогодні застосовують препарати на основі лікарської рослинної сировини в комплексі з синтетичними субстанціями, іноді вітамінами. Відомі препарати лише на основі лікарської рослинної сировини є багатокомпонентними та громіздкими при виготовленні і стандартизації. Фармакоекономіка таких препаратів потребує вдосконалення. Дослідження та розроблення простіших за складом, одночасно не менш ефективних седативних засобів із дозволеної до застосування вітчизняної лікарської рослинної сировини є важливим завданням. Таким чином актуальність теми дисертації Дячок І.Л. є очевидною.

Зв'язок теми дисертації з державними та галузевими науковими програмами. Основні положення дисертаційної роботи проводились в рамках законодавчих актів: Постанови Кабінету Міністрів України від 05 грудня 2018 р. № 1022 «Про затвердження Державної стратегії реалізації

державної політики забезпечення населення лікарськими засобами на період до 2025 року»; а також напрямку науково-дослідної роботи кафедри фармакології Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького протягом 2017-2021 рр.

Наукова новизна роботи. В результаті проведених фармакотехнологічних досліджень *вперше*:

- теоретично обґрунтовано та практично розроблено оригінальний склад комплексного фітоекстракту седативної дії;

- розроблено методологію розрахунку розміру, до якого слід подрібнювати рослинну сировину різних морфологічних органів з метою одночасного досягнення максимального ступеня вилучення діючих речовин при сумісному екстрагуванні;

- розроблено методику кількісного визначення ізовалеріанової кислоти методом кондуктометричного титрування комплексного фітоекстракту та проведена її валідація;

- уточнено параметри (температуру, розмір частинки, співвідношення фаз та ін.) процесу екстрагування із лікарської рослинної сировини;

Набули подальшого розвитку:

- теоретичні та практичні уявлення про синергетичний ефект діючих речовин, що входять до складу лікарської рослинної сировини, з якої одержаний комплексний фітоекстракт;

Новизна проведених підтверджена патентом України на корисну модель «Комплексний фітополіекстракт седативної дії»: Патент на корисну модель № 124845 Україна, МПК А61Р 25/20, А61К 36/00, опубл. 25.04.2018 Бюл. № 8. – 4с.

Практичне значення проведених досліджень. В роботі запропоновано склад та спосіб одержання комплексного фітоекстракту седативної дії; розроблено методику кондуктометричного визначення органічних кислот у перерахунку на ізовалеріанову кислоту комплексного фітоекстракту седативної дії та проведено її валідацію; запропоновано методологію розрахунку розміру, до якого слід подрібнювати рослинну сировину різних морфологічних органів з метою одночасного досягнення заданого ступеня вилучення діючих речовин; доведена ефективність та нешкідливість комплексного фітоекстракту седативної дії та лікарського засобу на його основі.

Основні результати наукових досліджень упроваджено в навчальний процес та наукову діяльність профільних кафедр трьох вищих навчальних закладів України, що підтверджується актами впровадження.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій. Ознайомлення з результатами дисертаційної роботи дає підставу зробити висновок, що дисертація є завершеною науковою працею, яка виконана з використанням сучасних методів досліджень. Мета роботи та задачі для її досягнення відповідають змісту проведених досліджень. Висновки і рекомендації, що сформульовані автором, підтверджуються матеріалами експериментальних досліджень, публікаціями в наукових виданнях, в тому числі й закордонних. У роботі використані результати особистих досліджень автора, з використанням попередньо перевірених методик.

На підставі викладеного обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій, які містяться в дисертації, не викликає сумнівів.

Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається зі вступу, п'яти розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Повний обсяг дисертації становить 195 сторінок: 129 сторінок основного тексту, 35 рисунків, 30 таблиць (5 таблиць займають повністю площу 5 сторінок), список використаних джерел зі 217 найменуваннями на 21 сторінках і додатки.

Таким чином, у результаті проведених досліджень та їх аналізу автором досягнуто поставленої мети, вирішено сформульовані завдання, отримано ряд нових даних, які мають як наукову так і практичну цінність.

Повнота викладу основних результатів дисертації в опублікованих працях. За темою дисертаційної роботи опубліковано 14 наукових праць, серед них: 4 публікації у фахових виданнях України, 1 стаття у виданні іншої держави, 8 тез доповідей на міжнародних науково-практичних конференціях, 1 патент на корисну модель.

Зауваження, недоліки та побажання. Принципових зауважень до мети, поставлених завдань, підходів до їх реалізації, змісту та інтерпретації одержаних результатів проведених у дисертаційній роботі, немає.

Непринципові зауваження та побажання;

1. В роботі слід вказати назву теми, номер державної реєстрації в межах якої виконувалась дисертаційна робота на кафедрі фармакології Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького.

Слід зазначити, що зроблене зауваження в жодній мірі не знижує наукової та практичної цінності дисертаційної роботи.

В якості наукової дискусії хотілось би отримати від дисертантки відповіді на наступні запитання;

1. Коротко сформулюйте, яка теоретична база лежить в основі методу розрахунку розміру подрібнення рослинної сировини в суміші з метою одночасного вилучення основних БАР?

2. Який на Вашу думку, окрім кондуктометричного методу аналізу, можливо застосувати для визначення ізовалеріанової кислоти у фітоекстрактах?

Висновок щодо дисертаційної роботи

Грунтуючись на викладеному вважаю що дисертаційна робота Дячок Ірини Львівни *«Фармакотехнологічне дослідження комплексного фітоекстракту седативної дії»*, за актуальністю обраної теми, методичним рівнем організації досліджень, науковою новизною, практичною значимістю, а також зробленими висновками, які впливають із змісту роботи є закінченою науковою працею. У даній роботі отримано нові науково-обґрунтовані результати, які в сукупності розв'язують важливе наукове завдання, що має вагомe значення для фармацевтичної науки і медичної практики.

Дисертаційна робота Дячок Ірини Львівни *«Фармакотехнологічне дослідження комплексного фітоекстракту седативної дії»* відповідає вимогам до дисертації доктора філософії, які зазначені у Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії затвердженого постановою Кабінету Міністрів України №44 від 12 січня 2022 р. та вимогам до оформлення дисертації відповідно до наказу МОН України №40 від 12.01. 2017 р. «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації». Дячок Ірина Львівна заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 22 – «Охорона здоров'я» за спеціальністю 226 – «Фармація, промислова фармація».

Рецензент

кандидат фармацевтичних наук, доцент,
доцент кафедри загальної, біонеорганічної
та фізикоїдної хімії Львівського національного
медичного університету імені Данила Галицького

Огурцов В.В.

